

Küreselleşmenin Gelir Dağılımı Adaleti Üzerindeki Rolü*

Sevilay Kalyoncu^a

ÖZET

Amaç – Bu çalışmanın amacı, küreselleşmenin gelir dağılımı adaleti üzerindeki etkilerini incelemek ve Dünya Bankası'na (WB) göre gelir gruplarına göre sınıflandırılmış seçilmiş ülkelerde 2000-2020 döneminde küreselleşme ve gelir dağılımı arasındaki ilişkiyi analiz etmektir.

Tasarım/veri/metodoloji –Küreselleşme düzeyi KOF Küreselleşme Endeksi, gelir dağılımı eşitsizliği ise Gini katsayısı ile ölçülmüştür. Araştırmada, ekonomik entegrasyon, sermaye hareketleri ve ticaret serbestisini içeren küreselleşme endeksinin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi genel düzeyde incelenmiştir; alt bileşenler ayrı ayrı analiz edilmemiştir. Çalışmada, 2000–2020 dönemine ait KOF endeksi ve Gini katsayısı ortalamaları üzerinden gelir gruplarına göre grafik temelli tanımlayıcı analiz yapılmıştır. Veri kısıtları nedeniyle panel veri gibi ileri analizler yerine eğilim karşılaştırmaları tercih edilmiştir.

Bulgular – Bulgular, ülkelerin gelir seviyesi yükseldikçe küreselleşme düzeyinin arttığını ve genelde gelir dağılımında iyileşme sağlandığını göstermektedir. Ancak, bu etki ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir.

Özgünlük/değer – Bu çalışma, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerini ülkeler arasındaki ekonomik ve kurumsal farklılıklar bağlamında incelemektedir. 2000-2020 dönemine ait analizler, küreselleşmenin ekonomik büyümeyi desteklerken gelir eşitsizliğini ülkeler arasında farklı şekillerde etkilediğini göstermektedir. Çalışma, sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda sosyal güvenlik, eğitim ve adil vergi politikalarının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, KOF Küreselleşme Endeksi, Gini Katsayısı, Gelir Dağılımı Adaleti

The Role of Globalization on the Justice of Income Distribution

ABSTRACT

Purpose – The aim of this study is to examine the impact of globalization on income distribution equity and to analyze the relationship between globalization and income distribution in selected countries classified by income groups according to the World Bank (WB) during the 2000-2020 period.

Design/data/methodology – The level of globalization was measured using the KOF Globalization Index, while income inequality was measured using the Gini coefficient. In the study, the effect of the globalization index, which includes economic integration, capital movements, and trade liberalization, on income inequality was examined at a general level; the subcomponents were not analyzed separately. In the study, a graph-based descriptive analysis was performed according to income groups based on the average KOF index and Gini coefficient for the period 2000–2020. Due to data constraints, trend comparisons were preferred over advanced analyses such as panel data.

Findings – The findings indicate that as countries' income levels increase, their degree of globalization tends to rise, often leading to improvements in income distribution. However, this effect may vary across countries.

Originality/value – This study examines the effects of globalization on income distribution in the context of economic and institutional differences between countries. Analyses covering the period 2000-2020 show that while globalization supports economic growth, it affects income inequality differently between countries. The study emphasizes the importance of social security, education, and fair tax policies in line with sustainable development goals.

Keywords: Globalization, KOF Globalization Index, Gini Coefficient, Income Distribution Justice

* Bu çalışma "Küreselleşmenin Gelir Dağılımı Adaleti Üzerindeki Etkileri" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

^a Öğr. Gör., Trabzon Üniversitesi, Teknoloji Transferi ve Proje Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, sevilayarslan2@gmail.com, Trabzon, Türkiye;

Sorumlu Yazar: Sevilay Kalyoncu, sevilayarslan2@gmail.com

1. Giriş

Küreselleşme ve gelir dağılımı adaleti, günümüzdeki önemli ekonomik, sosyal ve politik tartışmaların merkezinde bulunmaktadır. 1980'lerden itibaren ortaya çıkan küreselleşme kavramı, dünya genelinde malların, hizmetlerin, sermayenin ve bilginin engelsiz dolaşımını ifade etmektedir. Kültürel etkileşimi artıran bu süreç, bir yandan ekonomik büyümeyi desteklerken, diğer yandan gelir dağılımı adaletsizliği üzerinde tartışılmalı etkilere yol açabilmektedir.

Küreselleşmenin ekonomik, sosyal, siyasi, çevresel ve teknolojik boyutları bulunmaktadır. Bu boyutların çeşitliliği ve küreselleşmenin başlangıç tarihi üzerindeki belirsizlikler, konuya dair tartışmaları derinleştirmektedir. Bazı görüşler, küreselleşmenin ekonomik büyümeyi hızlandırdığı ve üretkenliği artırdığını savunurken, diğerleri bu sürecin gelir dağılımındaki adaletsizliği artırdığını savunmaktadır. Düşük gelir grubundaki ülkeler ile yüksek gelir grubundaki ülkeler arasındaki ekonomik farklar, küreselleşmenin olumsuz etkilerini daha belirgin hale getirmektedir. Bu süreç, küreselleşmenin gelir dağılımı adaletsizliğini tetikleyen etkilerini ortaya koymaktadır.

Gelir dağılımında yaşanan adaletsizlik, gelir düzeyi yüksek ve servet sahiplerinin daha fazla avantaj ve fırsata sahip olmasına yol açmakta, bu durum ekonomik fırsatların adaletli paylaşılmaması nedeniyle toplumsal huzursuzluklara sebep olmaktadır. Ayrıca, düşük gelirli bireylerin satın alma gücünün azalması, ekonomik büyümenin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Adil bir gelir dağılımı, toplumsal refahı ve sosyal istikrarı artırarak, ekonomik büyümenin faydalarının daha geniş kesimlere yayılmasını sağlamaktadır. Gelirin adil paylaşımı, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere erişimi kolaylaştırarak insan sermayesinin gelişimine ve uzun vadede daha üretken bir işgücü ile sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda yoksulluğun azalması ve insan haklarının korunması açısından da kritik bir rol oynamaktadır.

Küreselleşme, ekonomik fırsatları artırarak gelir seviyelerini yükseltebilirken; bu artışlar, ülkeler ve bireyler arasında dengesiz dağıldığında gelir dağılımı adaletsizliği sorununu ortaya çıkarmaktadır. Gelir dağılımı adaletinin sağlanması, toplumsal denge ve sürdürülebilir kalkınmanın temel taşlarından biridir. Bu bağlamda, küreselleşme ile geleneksel ekonomik yapılar arasındaki etkileşimler, adil bir kalkınma için önemli bir tartışma konusudur.

Bu çalışma, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerini ele almayı ve Dünya Bankası (WB)'nın sınıflandırmasına göre belirlenen gelir gruplarında yer alan seçili ülkelerin 2000-2020 arasındaki küreselleşme ve gelir dağılımı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Bu ülkelerin küreselleşme düzeylerinin ölçülmesinde KOF küreselleşme endeksi kullanılırken gelir dağılımı adaletinin ölçülmesinde Gini katsayısı verilerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın ikinci bölümünde, küreselleşme kavramı, boyutları ve küreselleşmenin ölçülmesi, üçüncü bölümde, gelir dağılımı

kavramı, türleri, gelir dağılımının ölçülmesi konuları ele alınmıştır. Çalışmada KOF Küreselleşme Endeksi'nin genel formu kullanılmış olup ekonomik, sosyal ve politik alt boyutları ayrı ayrı analiz edilmemiştir. Bu nedenle, bulgular küreselleşmenin genel etkilerine odaklanmaktadır. Her bir boyutun gelir dağılımı üzerindeki özgün etkilerini incelemek ise gelecekteki çalışmalar açısından önemli bir katkı sağlayacaktır. Küreselleşmenin gelir dağılımını etkileme alanları ve farklı gelir gruplarında yer alan ülkelerde küreselleşme gelir dağılımı ilişkisinin incelendiği dördüncü bölümünde ise çalışmadan elde edilen bulguların tartışıldığı sonuç bölümü yer almaktadır.

2. Küreselleşme, Boyutları ve Ölçülmesi

Küreselleşme, tanımı üzerinde uzlaşmaya varılamayan çok boyutlu bir kavramdır ve toplumların hemen her alanını etkilemektedir. 1980'lerden sonra daha sık kullanılmasına rağmen, kökeni çok daha eski dönemlere dayanmaktadır (Demir, 2001). Küreselleşme; ekonomik, teknolojik ve toplumsal etkileşimlerin artışıyla birlikte, sınırların ortadan kalkması ve işgücü piyasasındaki değişimler gibi unsurlar nedeniyle kaçınılmaz bir süreç haline gelmiştir.

Küreselleşme kavramı, tanımlamaların çeşitliliği ve sürecin başlangıcına ilişkin farklı görüşlerin varlığı nedeniyle tartışmalara yol açmaktadır. Küreselleşme üzerine geliştirilen çeşitli yaklaşımlar ve teoriler, bu sürecin hem avantajları hem de dezavantajlarını ele alarak kavram üzerinde bir görüş birliğine varmayı zorlaştırmaktadır (Duman, 2011). Genel anlamda küreselleşme, malların, hizmetlerin ve üretim faktörlerinin ülkeler arasında serbestçe dolaşmasını sağlayan, piyasalardaki engellerin ortadan kalktığı ve faktör, mal, hizmet ile finans piyasalarının birleştiği bir süreç olarak ifade edilebilir (Şenses, 2004). WB'ye göre ise küreselleşme, toplumların ve ekonomilerin giderek daha fazla entegre olduğu ve hayatın pek çok alanını etkileyen oldukça karmaşık bir süreçtir (World Bank, 2002).

Küreselleşme, ulusal ekonomilerin bütünleşmesi ve serbest ticaretin yaygınlaşmasıyla, özellikle gelişmekte olan ülkelerin zenginleşmesi ve refah seviyelerinin artmasına katkı sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Stiglitz, 2002). Küreselleşme, işçi sömürsü veya çevreye zarar vermek için kullanılan bir araç ya da sömürgeciliğin geri dönüşü olarak görülmemelidir. Aksine, ticari faaliyetlerin sınırlarını genişleten, ticaret, üretim ve borçlanma süreçlerini daha pratik hale getiren bir fırsatlar bütünü sunmaktadır. Ancak bu fırsatları değerlendirmek esneklik, değişim ve büyük bir çaba gerektirmektedir (Taylor, 2002).

Küreselleşme, sınırların kaldırılması ve serbestleşmenin artmasıyla bazı gelişmekte olan ülkelerde büyüme oranlarını artırmasına rağmen, bu süreç aynı zamanda yaşam standartlarının düşmesine ve gelir dağılımındaki adaletsizliklerin artmasına yol açmaktadır (Danışoğlu, 2004).

Küreselleşme konusunda çeşitli yaklaşımlar bulunmakla birlikte, araştırmacılar

genellikle Held ve McGrew'in geliştirdiği üçlü sınıflandırmayı tercih etmektedir. Bu sınıflandırma, küreselleşmeyi "aşırı küreselleşmeciler (radikaller)", "küreselleşme karşıtları (kuşkucular)" ve "dönüşümcüler (ılımlılar)" olmak üzere üç ana grupta ele almaktadır (Michael, 2011).

Küreselleşme sürecinin desteklenmesi gerektiğini savunan aşırı küreselleşmecilere göre, küreselleşme, çağdaşlaşma ve kalkınmayı simgelemektedir. Bu yaklaşımı benimseyenler, küreselleşme sayesinde uluslararası yatırımların ve ticaretin artacağına, dünya genelinde refahın sağlanacağına ve ülkelerin büyüme yolunda pek çok fırsatla karşılaşacağına inanmaktadır. Ayrıca, küreselleşmenin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki benzerlikleri artırarak ülkeler arasındaki uçurumları kapatacağı düşünülmektedir (Memiş, 2014; Hayaloğlu vd., 2015, s. 120).

Buna karşılık, aşırı küreselleşmecilerin yaklaşımını eleştiren küreselleşme karşıtları, bu sürece kuşkuyla yaklaşmakta ve yaşananların yeni bir olgu olmadığını öne sürmektedir. Onlara göre küreselleşme, aslında mevcut ekonomik ve siyasi düzenin farklı bir yansımasından ibarettir ve köklü bir değişim anlamına gelmemektedir (Bozkurt, 2000).

Dönüşümcüler ise, küreselleşmenin devletlerin ve toplumların kendilerini yeniden konumlandırmalarına yol açtığını savunmaktadır. Bu grup, aşırı küreselleşmecilerin ileri sürdüğü ulus devletin etkisini yitirdiği görüşüne olduğu kadar, küreselleşme karşıtlarının her şeyin aynı kaldığı fikrine de karşıdır. Onlara göre küreselleşme, mevcut düzeni değiştirip dönüştüren bir süreç olarak, toplumlar ve devletler için yeni fırsat ve sınamalar sunmaktadır (Ekinci, 2019).

Küreselleşme, birçok tanıma ve çeşitli yaklaşımlara sahip olmasına rağmen genellikle siyasi ve ekonomik boyutlarıyla ön plana çıkmaktadır (Erdoğan, 2003). Ancak bu süreçte teknolojik, sosyo-kültürel, siyasi ve ekonomik boyutların birbirinden bağımsız olarak ele alınması, yanlış tanımlamalara neden olabilmektedir (Çelik, 2009). Küreselleşme, günümüzde sık tartışılan bir kavram olup toplumların sosyal, kültürel, teknolojik ve ekonomik yapıları üzerinde etkili olan çok boyutlu bir olgudur. Bu nedenle, küreselleşmeyi geniş bir perspektifle değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Yeni bir kavram olmamakla birlikte, günümüzdeki yenilikleri yansıtan ve yeni dünya düzenini simgeleyen küreselleşme, hayatın hemen her alanına nüfuz etmiştir. Bu sürece karşı çıkmak veya savunmak, sorunu çözmekten ziyade durumu yalnızca tartışmak anlamına gelecektir. Önemli olan, küreselleşmenin etkilerini iyi bir şekilde analiz edip, olumlu yönlerini avantaja dönüştürürken olumsuz etkilerine karşı gerekli tedbirleri alabilmektir (Çukurçayır, 2003).

Yukarıda belirtilen çeşitli küreselleşme tanımlarına dayanarak, küreselleşme; sınırların önemini kaybettiği, serbestleşmenin yayıldığı, dünya genelinde bir bütünleşme sürecinin yaşandığı ve ülkelerin birbirine bağımlılığının arttığı, olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz sonuçlar da doğuran karmaşık ve çok boyutlu bir süreç olarak tanımlanabilir.

2.1. Küreselleşmenin Boyutları

Küreselleşmenin toplum yaşamına etki eden birçok boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar; teknolojik boyut, siyasal boyut, çevresel boyut, sosyo-kültürel boyut ve ekonomik boyut şeklinde sıralanabilir.

Teknolojik Boyut: Teknolojideki ilerlemeler, bilgi teknolojilerinin artan kullanımı ve çok uluslu şirketlerin (ÇUŞ) güçlenmesi, küreselleşmenin dünya çapında hâkim bir ekonomi politikası haline gelmesinde büyük rol oynamıştır. Ulaşım, iletişim ve bilişim alanlarındaki hızlı gelişmeler bireylerin, sermayenin ve malların uluslararası dolaşımını kolaylaştırarak işlem hızını artırmış ve maliyetleri düşürmüştür (Zembylas & Vrasidas, 2005; Darıcı, 2007). Özellikle internet gibi bilişim teknolojilerinin yaygınlaşması, dünya genelinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmıştır. Teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanan ÇUŞ'lar geniş kitlelere ulaşırken, gelişmemiş ülkeler bu dönüşüme ayak uydurmakta zorlanmıştır. Bu nedenle, teknolojinin küreselleşme sürecine katkıları dikkatle ele alınmalı; sağlıklı bir küresel ilerleme için bu dönüşümün olumsuz yanlarına karşı tedbirler alınmalıdır (Baygül, 2020).

Siyasal Boyut: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin dağılması ve Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla, küreselleşme sürecinin önündeki siyasi engeller kalkmış ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başta olmak üzere Uluslararası Para Fonu (IMF), WB ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi ulus-üstü kuruluşların etkisiyle sermaye akışındaki engeller aşılmıştır (Kazgan, 2009). Küreselleşme, ulus-devlet kavramını sarsarak sınırları yumuşatmış, mal, sermaye ve işgücü hareketliliğini artırmış ve çok uluslu şirketlerin küresel alanda etkinliğini güçlendirmiştir (Kısacık, 2019). Bu süreçte ulus-devletler, egemenliklerini çeşitli uluslararası kuruluşlarla paylaşmak zorunda kalmış ve insan hakları, özgürlükler ve demokrasi gibi konularda daha fazla işbirliği yapmaya yönelmiştir. Ulus-üstü kuruluşların artan etkisi, ulusal yönetimleri küresel politika normlarını benimsemeye teşvik etmiş ve demokrasi anlayışının küresel ölçekte gelişmesini sağlamıştır (Çelik, 2009; Yalçınkaya vd., 2012, s. 5).

Çevresel Boyut: Doğal çevre, hava, su ve yeşil alanların ötesinde geniş bir alanı kapsarken, bireylerin ve işletmelerin bu kaynakları bilinçsiz kullanımı çevreye zarar vermektedir. Küreselleşme süreci, ekonomik büyümeyi teşvik etmekle birlikte çevresel sorunları da artırmaktadır; bu sorunları azaltmak için çevresel farkındalığı artırmak ve sürdürülebilir politikalar uygulamak gerekmektedir (Yeşil, 2010). Toprak, su, hava kirliliği, iklim değişikliği ve deniz seviyesinin yükselmesi gibi sorunlar tüm ülkeleri etkileyerek küresel iş birliğini zorunlu kılmaktadır (Çelik, 2009; Bayar, 2008). Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması gibi uluslararası iklim anlaşmaları, sera gazı emisyonlarını azaltarak küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlamayı hedeflese de bu tür düzenlemeler, özellikle gelişmekte olan ülkeler için ekonomik kaygılar yaratmaktadır. Çevresel sorunlara kalıcı çözümler üretebilmek için alınan kararların tüm ülkeler için bağlayıcı olması ve etkili denetim mekanizmalarıyla desteklenmesi, ortak geleceğimiz açısından

büyük önem taşımaktadır (UN, 2022).

Sosyo- Kültürel Boyut: Küreselleşme, kültürlerin, değerlerin ve alışkanlıkların değişmesine yol açarak sosyo-kültürel yapıyı derinden etkilemiştir. Eğlence, gelenek, kılık-kıyafet ve tüketim alışkanlıklarında giderek artan benzerlikler, yerel kültürlerin kendini küresel kültür etkisi altında bulmasına neden olmuştur (Aytekin, 2013; Taner, 2004). Özellikle 1980'lerden sonra küreselleşme ile birlikte sosyo-kültürel farklılıklar azalmış, popüler kültür ve tüketim kültürünün yayılmasıyla toplumlar arasındaki benzerlikler artmıştır. İngilizcenin uluslararası dil olarak kabul edilmesi, ABD bayraklı giysilerin popülerleşmesi ve benzer müziklerin dünya genelinde dinlenmesi gibi örnekler, kültürlerin küresel bir boyutta birbirine yaklaşmasının göstergelerindendir (Kıvılcım, 2013).

Ekonomik Boyut: Küreselleşme, her ne kadar çok boyutlu bir olgu olarak ele alınsa da temelinde ekonomik bir süreçtir. Ekonomik küreselleşmenin kuramsal temelleri, 1944 yılında düzenlenen Bretton Woods Konferansı'nda IMF ve Dünya Bankası'nın kuruluşuyla atılmıştır. Bu süreci, 1947'de yürürlüğe giren Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ve 1995'te kurulan WTO izlemiştir. Ekonomik küreselleşme; serbest ticaret, küresel sermaye akışları, sınır ötesi ticaret ve çok uluslu şirketlerin yayılması gibi olgularla ifade edilirken, sermaye hareketlerinin hızlanması ve bilgi akışının kolaylaşmasıyla üretimde verimlilik artmış, tüketiciler piyasada daha etkin hale gelmiştir (Dilek, 2016; Stager, 2006). Bu sürecin finansal, üretim ve ticari boyutları bulunmaktadır. Sermaye sınır tanımadan kazanç arayışında dünya çapında yayılırken, şirketler de üretimlerini farklı ülkelere taşımakta ve ülkeler arasında ticari kısıtlamalar azaltılmaktadır (Göngen, 2013; Seyidoğlu, 2003).

2.2. Küreselleşmenin Ölçülmesi

Küreselleşmenin ölçülmesi için farklı yöntemler geliştirilmiş ve bu bağlamda çeşitli endeksler oluşturulmuştur. Küreselleşmenin ölçümüne yönelik yaklaşımlar, geleneksel ölçüm yöntemleri ve küreselleşme endeksleri olmak üzere iki ana kategori altında incelenebilir.

Geleneksel ölçüm yöntemlerinde ticari açıklık, ortalama gümrük tarifeleri, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının miktar gibi tek değişkeni baz alarak ölçüm yapılırken küreselleşme endekslerinde birçok değişken dikkate alınarak küreselleşme ölçülmektedir. İlk olarak, 2001 yılında A.T. Kearney tarafından oluşturulan Dış Politika Küreselleşme Endeksi (KFP) öne çıkmaktadır. Ardından 2002'de KOF Küreselleşme Endeksi, 2004'te CSGR Küreselleşme Endeksi, 2008'de Maastricht Küreselleşme Endeksi (MGI) ve 2010'da Yeni Küreselleşme Endeksi (NGI) geliştirilmiştir (Martens & Zywiets, 2006; Dreher, 2006).

Bugüne kadar küreselleşmenin ölçülmesine yönelik pek çok küreselleşme endeksi geliştirilmiş olmasına rağmen herkesin kabul ettiği standart bir ölçüm yöntemi

bulunmamaktadır. Bu endeksler arasında özellikle KOF Küreselleşme Endeksi, içerdiği geniş değişken yelpazesi ve 1970'lerden itibaren küreselleşme düzeyine ilişkin veri sağlaması nedeniyle öne çıkmaktadır.

Tablo 1. KOF Küreselleşme Endeksi: Yapı, Değişkenler ve Ağırlıkları (2023)

Endeks ve Endeks Değişkenleri	Ağırlıkları	
1. Ekonomik Küreselleşme		
1.1. Ticari Küreselleşme	%50	
Mal ticareti	%38,6	
Hizmet ticareti	%42,8	
Ticari ortak çeşitliliği	%18,6	
1.2. Finansal Küreselleşme	%50	
Doğrudan yabancı yatırımlar	%25,7	
Uluslararası borç	%29,9	
Portfolyo yatırımı	%15,3	%33,3
Uluslararası rezervler	%0,5	
Uluslararası gelir ödemeleri	%28,6	
2. Sosyal Küreselleşme		
2.1. Kişilerarası Küreselleşme	%33,3	
Uluslararası telefon trafiği	%20,7	
Göç	%17,2	
Uluslararası öğrenciler	%18,7	
Transferler	%22,1	
Uluslararası Turizm	%21,2	
2.2. Bilgi Akışı Verileri	%33,3	
Yüksek teknoloji ihracatı	%29,0	%33,3
Kullanılan internet bant genişliği	%40,0	
Uluslararası patentler	%31,0	
2.3. Kültürel Yakınlaşma Verileri	%33,3	
Kültürel mal ticareti	%27,2	
IKEA mağazaları sayısı	%20,9	
McDonald's restoranı sayısı	%24,4	
Kişisel hizmet ticareti	%24,5	
Uluslararası ticari markalar	%3,0	
3. Politik Küreselleşme		
Elçilik sayısı	%37,3	%33,3
Uluslararası STK'lar	%38,2	
BM barışı koruma misyonları	%24,5	

Dreher tarafından geliştirilen KOF küreselleşme endeksi, 1970 yılından itibaren İsviçreli Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü tarafından yayınlanmaktadır. Dreher, ekonomik, sosyal ve politik alanlarda ölçüm yapmayı sağlayan endeksler oluşturmuştur. Bu endeksler; sosyal küreselleşme endeksi, politik küreselleşme endeksi, ekonomik küreselleşme endeksi ve bu üç endekse dayalı olarak hesaplanan genel küreselleşme

endeksidir (Dreher, 2006).

Tablo 1'de KOF Küreselleşme Endeksi yapısı, değişkenleri ve bu değişkenlerin ağırlıklarına yer verilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi ekonomik, sosyal ve politik küreselleşme endekslerinin içerdiği değişkenler birbirinden farklılık göstermektedir. Ekonomik küreselleşme endeksi, finansal ve ticari küreselleşme olarak iki alt başlığa ayrılmakta; sosyal küreselleşme endeksi ise kişilerarası küreselleşme, bilgi akışı ve küresel yakınlaşma verilerinden oluşan üç alt başlığa bölünmektedir. Politik küreselleşme endeksi ise elçilik sayısı, uluslararası sivil toplum kuruluşları (STK) ve Birleşmiş Milletler barışı koruma misyonları gibi değişkenleri içermektedir. Bu üç endeks arasında en fazla değişkene sahip olan ise sosyal küreselleşme endeksidir.

Küreselleşme düzeyinin hesaplanmasında kullanılan değişkenler, 1 ile 100 arasında ölçeklendirilerek bir endeks haline getirilmektedir. Bu ölçeklendirmede bir değişkenin alabileceği en düşük değer 1 olurken en yüksek değer ise 100'dür (Dreher, 2003). Endeks değerinin artması, küreselleşme düzeyinin yükseldiğini göstermektedir.

Küreselleşmenin etkilerini analiz etmek için yararlanılan KOF küreselleşme endeksi, hem genel düzeyde hem de ayrı ayrı analiz yapma imkânı sunmasının yanı sıra, verilerin her yıl düzenli olarak yayınlanmasıyla da diğer endekslere kıyasla araştırmacılar tarafından daha fazla seçilmektedir (Potrafke, 2014; Altınır vd., 2018, s. 123).

3. Gelir Dağılımı Adaleti ve Ölçülmesi

Gelir dağılımı kavramını açıklamak için öncelikle üretime değinmek gerekmektedir. Üretim, insan emeğinin araçlarla doğaya aktarılması yoluyla bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılayan ürünler elde etme sürecidir (Boratav, 1980). Bu süreç; doğal kaynaklar, emek ve sermaye gibi faktörlerin birleşimiyle gerçekleştirilmekte ve bu faktörler sonucunda rant, ücret ve faiz gibi gelirler doğmaktadır. Bu unsurları bir araya getiren girişimcinin kazancı ise kâr olarak adlandırılmakta ve üretim süreci sonrasında belirlenmektedir.

Gelir, belirli bir dönemde sahip olunan üretim faktörlerinin kullanımından elde edilen değerlerin toplamını ifade ederken; milli gelir, bir yıl boyunca üretilen nihai mal ve hizmetlerin ulusal para cinsinden karşılığıdır (Jestl & List, 2022). Gelir dağılımı ise bir ülkenin belirli bir döneminde üretilen milli gelirin üretim faktörleri, bireyler ve gruplar arasında paylaştırılmasıdır (Ergun, 2013). Bu dağılım, bir ülkenin refah düzeyini ve toplumsal gelişmişliğini gösteren önemli bir ölçüttür. Gelir dağılımını anlamak için türlerini, etkileyen faktörleri ve ölçüm yöntemlerini incelemek faydalı olacaktır.

3.1. Gelir Dağılımı Türleri

Gelir dağılımı türleri, toplam gelirin topluma nasıl paylaştırıldığına göre farklı kategorilere ayrılmaktadır. Başlıca gelir dağılımı türleri fonksiyonel, kişisel, bölgesel ve sektörel gelir dağılımı şeklindedir. Ayrıca, gelirin ilk elde edilme veya yeniden dağıtılma durumuna göre birincil ve ikincil gelir dağılımı türleri de bulunmaktadır.

Fonksiyonel gelir dağılımı, milli gelirin doğal kaynak, girişimci, sermaye ve emek gibi üretim faktörleri arasında bölüşümünü ifade etmektedir (Dinler, 2010).

Kişisel gelir dağılımı, gelirin gruplar, aileler ve bireyler arasında nasıl paylaşıldığını göstermekte ve bireylerin toplam gelirden aldıkları pay eşitsizlik analizlerine olanak tanımaktadır (Kaya vd., 2020, s. 139).

Bölgesel gelir dağılımı, ülke içindeki bölgeler arasında gelir dağılımını incelemekte, gelişmişlik düzeyleri arasındaki farkları ortaya koymaktadır.

Sektörel gelir dağılımı ise sanayi, hizmet ve tarım sektörlerinin milli gelirden aldıkları payı göstererek gelişmişlik düzeyine ilişkin bilgiler sunmaktadır (Chang vd., 2020, s. 2).

Birincil gelir dağılımı, gelirin ilk elde ediliş sürecini, **ikincil gelir dağılımı** ise gelirin yeniden paylaştırılmasını ifade etmektedir. İkincil dağılımda, devlet sosyal güvenlik ve vergi politikaları gibi müdahalelerle daha adil bir dağılım sağlamayı amaçlayabilir (Aydın, 2013). Bu tür politikalar yoksul kesimlerin desteklenmesine olanak sağlamaktadır.

3.2. Gelir Dağılımını Etkileyen Faktörler

Birincil gelir dağılımını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler; yapısal faktörler, küreselleşme, teknolojik gelişmeler, sosyal norm ve düzenlemelerdir.

Yapısal faktörler: Yapısal faktörler içerisinde farklı gruplar yer almaktadır. Bu gruplar aşağıda yer alan şekilde sıralanabilir.

a) Üretim faktörlerinin dağılımı: Ekonomik hayatta emek, servet dağılımı ve faktör fiyatları arasında belirgin eşitsizlikler görülmektedir. Vasıf farklılıkları, emekte ücret farklılıklarına yol açarken, servet birikiminin adaletsizliği de bu servetten elde edilen gelirlerin dengesiz dağılımına neden olmaktadır. Sanayi Devrimi'nden itibaren sermaye sahiplerinde yoğunlaşan üretim faktörleri, işçi sınıfının milli gelirden aldığı payı azaltmış ve gelir dağılımı adaletsizliğini artırmıştır. Servet ve gelir dağılımı arasındaki bağ, bireylerin gelir düzeyi arttıkça tasarruf yapabilmeleri ve bunun servet birikimine katkı sağlaması ile güçlenmektedir. Bu döngü daha büyük ekonomik adaletsizliğe zemin hazırlamaktadır (Piketty, 2014). Ücret farklılıkları ise çalışanların eğitim düzeyi, tecrübesi, işin niteliği ve sendikalı olup olmama durumları gibi etkenlerle genişleyerek adaletsiz gelir dağılımının başlıca sebeplerinden biri olmaktadır (Parasız, 2000).

b) Ekonomik konjontür: Tarih boyunca toplumsal grupların ekonomik faaliyetlerinin, salgın hastalıklar, doğal afetler ve savaşlar gibi etkenlerle farklı düzeylerde gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bu farklılıklar ekonomik dalgalanmalara yol açarak önce sanayileşen ülkelerde, ardından tüm toplumlarda etkisini hissettirmiştir (Unay, 2001). Ekonomik konjontür, ekonomideki bu inişli çıkışlı hareketleri tanımlamaktadır. Daralma dönemlerinde üretimin azalması işsizliği ve gelir dağılımı adaletsizliğini artırmaktadır (Söyleyenoglu, 2019). Enflasyon ise bireylerin satın alma gücünü düşürerek,

özellikle düşük gelirli grupların ekonomik adaletsizlikten daha fazla etkilenmesine neden olmaktadır (Supryadı & Kausar, 2016).

c) Kayıt dışı ekonomi: Kayıt dışı ekonomi, gelir dağılımının ölçümünde belirsizlikler ve hatalara yol açmaktadır. Aynı zamanda ülkedeki gelir dağılımı adaletsizliğini derinleştirmektedir. Düşük milli gelirden pay alan gruplar, daha iyi yaşam koşulları için kayıt dışı çalışmaya yönelirken; yüksek gelirli gruplar vergi yükünden kaçınmak amacıyla kayıt dışılığı tercih edebilmektedir (Akgül Yılmaz, 2006). Küçük şirketlerin büyüklerle rekabet edebilme isteği de kayıt dışı çalışmayı teşvik eden bir diğer faktördür (Kıldış, 2000). Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler sonrası işgücü piyasasında vasıflı çalışanlara talep artmıştır. Bu durum, vasıfsız çalışanların güvencesiz, düşük ücretli işlerde kayıt dışı çalışmak zorunda kalmasına yol açmıştır. Kayıt dışı ekonomi, aynı sektörde faaliyet gösteren kayıt içi ve dışı işletmeler arasında rekabeti bozmakta ve gelir dağılımında adaletsizliği artırmaktadır.

Küreselleşme: Küreselleşme süreciyle sermaye kontrollerinin azalması, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde ekonomik krizleri tetiklemiş ve bu ülkelerin IMF ile yaptıkları anlaşmalar, ücretler üzerinde baskı oluşturarak gelir dağılımındaki adaletsizliği derinleştirmiştir (Şenkal, 2005). Küreselleşme, kalifiye iş gücünün yüksek ücret alabilecekleri ülkelere göç etmesine de imkan tanıyarak yurtiçinde ve yurtdışında çalışanlar arasında ücret farklılıklarına neden olmuştur. 1990'lerden itibaren hız kazanan küreselleşme ile teknoloji transferleri artmış, sermaye odaklı üretim norm haline gelmiştir. Bu değişim, nitelikli çalışanlar için fırsatlar sunarken, uyum sağlayamayan düşük vasıflı bireylerin işsizlikle karşı karşıya kalmasına ve gelir dağılımındaki adaletsizliklerin artmasına yol açmıştır (Altay, 2007). Küresel gelir dağılımı adaletsizliği, gerekli iyileştirici önlemler alınmadıkça halkın sürece müdahalesi önünde engeller oluşturmakta, bu da ekonomik ve siyasi kurumların gelişmesini zorlaştırarak büyüme ve sosyal istikrarı olumsuz etkilemektedir (Derviş, 2015).

Teknolojik Gelişmeler: Teknolojik gelişmeler işgücü piyasasında vasıflı çalışanlara olan talebi artırırken, vasıfsız iş gücüne duyulan ihtiyacı azaltmıştır. Bu durum vasıfsız çalışanların işsizlikle karşılaşmasına ve ücret farklılıklarının derinleşmesine yol açarak gelir dağılımında adaletsizliği artırmıştır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte otomasyonun yaygınlaşması, emeğe olan ihtiyacı azaltmış ve ortaya teknolojik işsizlik kavramı çıkmıştır. Bu da günümüzdeki işsizliğin önemli bir kısmını açıklamaktadır (Orhan & Savuk, 2014).

Sosyal Norm ve Düzenlemeler: Gelir dağılımını etkileyen sosyal normlar ve düzenlemeler miras, evlilik, iş ve kira sözleşmeleri gibi unsurlarla farklı toplumlarda değişkenlik göstermektedir. Geleneksel toplumlarda servet, itibar ve sosyal sermaye mirasla aktarılırken; gelir düzeyine göre evlilikler ve toprak mülkiyeti gibi düzenlemeler de gelir adaletsizliğini kalıcı hale getirebilmektedir. Örneğin, yarıcılık sisteminde, toprak sahibi ve kiracı arasındaki kazanç paylaşımı geleneklere dayalı yapılmakta ve bu da gelir

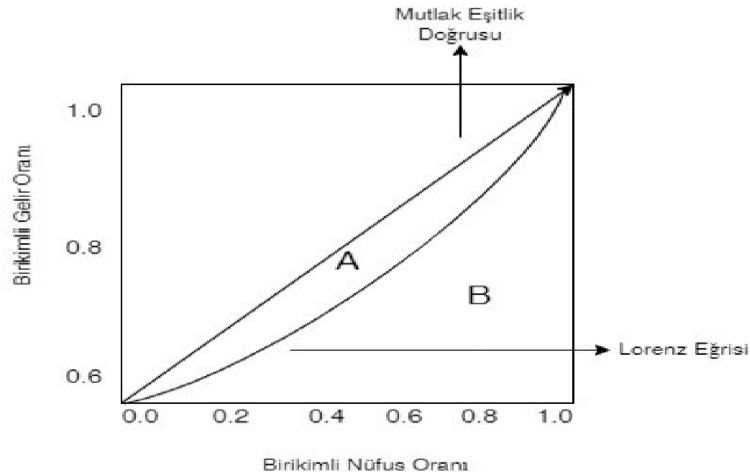
adaletsizliğini etkileyebilmektedir (Tanzi, 1998; Yüksel Arabacı, 2019).

3.3. Gelir Dağılımının Ölçülmesi

Gelir dağılımının ölçülmesiyle ülkelerdeki gelir dağılımı adaletsizliğinin düzeyi tespit edilebilmektedir. Bu doğrultuda birçok ölçün yöntemi geliştirilmiştir. En yaygın kullanılan ölçüm yöntemleri; P80/P20 oranı, yüzde paylar analizi, Lorenz eğrisi, Gini katsayısı, Theil endeksi ve Atkinson endeksidir.

Gini katsayısı, Lorenz eğrisi yardımıyla hesaplanmaktadır. Lorenz Eğrisi, gelir toplamı ile nüfus toplamı arasındaki ilişkiyi grafiksel ifade ederek, milli gelirin nüfusun farklı yüzdelerine nasıl dağıldığını analiz etmeye olanak tanımaktadır (Bellü & Liberati, 2005). Şekil 1’de Lorenz eğrisine yer verilmiştir.

Şekil 1. Lorenz Eğrisi

Şekil 1’deki dikey eksen gelir toplamının, yatay eksen ise nüfus toplamının birikimli yüzdesini sunmaktadır. Eğrinin köşegen üzerinden geçmesi gelirin eşit dağıldığını, yatay eksen üzerinde ilerlemesi ise gelirin tek elde toplandığını ifade eder. Bu durum, "Ters L Eğrisi" olarak adlandırılmaktadır (Campano & Salvatore, 2006). Lorenz eğrisinin mutlak eşitlik doğrusu ile ters L eğrisi arasındaki konumu, gelir dağılımının adaletini yansıtmaktadır. Mutlak eşitlik doğrusu ile daha yakın bir konumda olması, gelir dağılımındaki adaletin arttığını; ters L eğrisine yaklaşması ise adaletsizliğin yükseldiğini göstermektedir.

Gini Katsayısı, mutlak eşitlik doğrusu ile Lorenz Eğrisi arasındaki alanın, mutlak eşitlik doğrusunun altındaki alana oranı olarak hesaplanmaktadır (Hyman, 2011). Şekil 1’de verilen bilgiler ışığında formülasyon yapmak gerekirse Gini Katsayısı aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır;

$$\text{Gini Katsayısı}; G = A / (A + B)$$

Bu formül ile ulaşılan sonuç yüzde ile belirtilip 0 ile 1 arasında değer alabileceği gibi 0 ile 100 arasında da değer alabilmektedir. Değerin 0 çıkması gelirin eşit bir şekilde

dağıldığını gösterirken 100 veya 1 çıkması gelirin tam eşitsiz dağıldığını göstermektedir (Campano & Salvatore, 2006). Gini katsayısının 1'e veya 100'e yaklaşması adaletsizliğin arttığı, 0'a yaklaşması adaletsizliğin azaldığı anlamına gelmektedir.

4. Küreselleşmenin Gelir Dağılımı Adaletine Etkileri

Küreselleşmenin gelir dağılımı üzerinde olumlu veya olumsuz birçok etkisi bulunmaktadır. Ticaretin liberalleşmesi, doğrudan yabancı sermaye hareketleri, işsizlik ve çalışma standartlarında gerileme, teknik gelişme ve teknoloji transferi ve uluslararası göç küreselleşmenin gelir dağılımını etkilediği kanalların başında gelmektedir. Bu etki alanları ayrı ayrı aşağıda ele alınmıştır.

Ticaretin Liberalleşmesi: Ekonomik küreselleşme, uluslararası ticaretin derinleşmesi ve ekonomik ilişkilerin yoğunlaşması sürecidir. Bu süreçte ticaretin liberalleşmesi, gümrük tarifelerinin düşmesi, ticaret engellerinin ortadan kalkması ve serbest ticaret anlaşmalarının yapılması gibi reformlarla önemli bir rol oynamaktadır (Kargı & Yaygır, 2017). Ticaretin serbestleştirilmesi, ekonomik büyümeyi ve verimliliği artırırken, rekabeti teşvik ederek tüketicilere daha geniş ürün yelpazesi ve daha düşük fiyatlar sunmaktadır (Çakmak, 2023; Karaaslan & Tuncer, 2010). Ancak bu süreç, düşük gelirli ülkelerde yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunsa da yerli işletmelerin rekabet baskısı altında kalması, istihdam kayıpları ve gelir dağılımı adaletsizliği gibi olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Stolper-Samuelson Gelir Dağılımı Teorisi, ticaretin liberalleşmesinin sermaye ve emek sahipleri arasındaki gelir dağılımını nasıl etkilediğini açıklamaktadır (Stolper & Samuelson, 1974). Küreselleşme ile sermaye sahipleri geniş yatırım olanaklarından yararlanırken, düşük vasıflı işçilerin gelirleri ve istihdam olanakları olumsuz etkilenebilmektedir. Ayrıca, ithalatın ihracattan hızlı artması dış ticaret dengesizliklerine yol açarken, ticaret politikalarının gelir dağılımı ve yoksulluk üzerindeki etkileri faktör fiyatları, hükümet gelirleri ve ürün fiyatlarındaki dalgalanmalara bağlı olarak şekillenmektedir (Yanar & Şahbaz, 2013; Altuntaş, 2023).

Doğrudan Yabancı Sermaye Hareketleri: Bir ülkeden diğerine doğrudan sermaye yatırımı yapılmasıyla gerçekleşen bu hareketler, küresel ekonomik ilişkilerde önemli bir süreçtir (Klein, vd., 2001). Bu yatırımlar, teknoloji transferi, bilgi paylaşımı, istihdam artışı, ihracat kapasitesinin gelişimi ve yerel tedarik zincirlerinin güçlenmesi gibi olumlu etkiler sunarken; aynı zamanda yerel ekonomilerin yabancı şirketlere bağımlılığı, gelir adaletsizliği, çevresel sorunlar ve yerel kültürün zarar görmesi gibi olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir (UNCTAD, 2020, s. XI; Pillai, 2011).

İşsizlik ve Çalışma Standartlarında Gerileme: Küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerle birlikte çalışma koşulları esnekleşirken, vasıfsız iş gücü modern kölelik olarak tanımlanabilecek düşük ücretli ve güvencesiz işlerde çalışmaya zorlanmaktadır (Kalkay, 2020). Esnek çalışma düzenlemeleri ve uluslararası iş gücü hareketliliği, vasıflı çalışanların yüksek ücretli işlere erişimini artırırken vasıfsız çalışanlar için düşük ücretler

ve işsizlik korkusunu beraberinde getirmektedir (Tisdell & Svizzero, 2004).

Teknik Gelişme ve Teknoloji Transferi: Teknik gelişmeler ve teknoloji transferi, üretim süreçlerini daha etkin ve verimli hale getirerek ekonomik büyümeyi ve rekabet gücünü artırmaktadır. Aynı zamanda iş gücü piyasasında vasıflı çalışanlara olan talebi yükseltmekte ve vasıfsız çalışanların gelirlerinde düşüşe yol açmaktadır (Graff vd., 2005: 1). Özellikle elektronik teknolojilere geçiş, üretimde esneklik ve maliyet tasarrufu sağlarken, bilgi ve beceri aktarımıyla yerel iş gücünün kalifiye hale gelmesine katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte, teknolojik yenilikler yeni sektörler ve istihdam alanları yaratırken, bölgesel ve gelir dağılımı adaletsizliğini de derinleştirebilmektedir. Teknolojik ilerlemelerin metropol bölgelerde yoğunlaşması, kırsal kesimlerdeki eşitsizlikleri artırabilirken, inovasyonu teşvik ederek uluslararası ticaret ve yatırımları desteklemektedir (Algan vd., 2019, s. 184).

Uluslararası Göç: Göç, ekonomik, sosyal ve politik nedenlerle ulusal veya uluslararası düzeyde gerçekleşen bir olgu olarak, özellikle küreselleşme ile birlikte hız kazanmıştır. İnsanlar daha iyi ekonomik fırsatlar, yüksek gelir ve iş imkânları için göç ederken, az gelişmiş ülkelerden göç eden bireyler yurt dışında kazandıkları gelirle hem kendi ekonomik durumlarını iyileştirebilmekte hem de kaynak ülkelerine döviz göndererek yoksulluğun azaltılmasına katkı sağlamaktadır (Goldin & Reinert, 2007). Göç, kaynak ülkelerde beyin göçü nedeniyle gelir kaybına yol açarken, iş gücü niteliğini artırma ve ailelerin gelir düzeyini yükseltme gibi olumlu etkiler de yaratabilmektedir. Hedef ülkelerde ise göçmenler düşük ücretlerle çalışarak iş gücü piyasasını desteklese de yerel iş gücü gelirlerini düşürebilmekte ve toplumsal katmanlaşmayı artırabilmektedir (Alimi vd., 2018, s. 60; Blau & Kahn, 2015).

4.1. Gelir Gruplarına Göre Küreselleşmenin Gelir Dağılımına Etkileri

WB, dünya gelir ekonomisine göre gelir gruplarını düşük-alt orta-üst orta ve yüksek şeklinde dört sınıflandırmada ele almaktadır. Buna göre kişi başına düşen GSMH'si 1.145 \$ ve altında olan ülkeler düşük gelir grubunda, 1.146 \$ - 4.515 \$ arasında olan ülkeler alt orta gelir grubunda, 4.516 \$ - 14.005 \$ arasında olan ülkeler üst orta gelir grubunda, 14.005 \$ üstünde olan ülkeler ise yüksek gelir grubunda yer almaktadır (WB, 2024).

Gelir dağılımı adaletini etkileyen faktörlerden biri küreselleşmedir, ancak bu ilişkinin net etkisini belirlemek, faktörlerin birbiriyle etkileşimi nedeniyle zordur. Çalışmada, küreselleşme düzeyi ile gelir dağılımı adaletinin zaman içindeki değişimi grafik analizi ile incelenmiştir. Ülke seçimi, Dünya Bankası'nın 2024 yılı gelir sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Her gelir grubundan 5 ülke seçilirken, ülkelerin veri erişilebilirliği, ekonomik çeşitlilik ve bölgesel temsiliyet dikkate alınmıştır. Bu seçimle, küreselleşmenin etkilerinin farklı gelişmişlik düzeylerindeki ülkelerde nasıl farklılaştığını karşılaştırmalı olarak incelemek amaçlanmıştır.

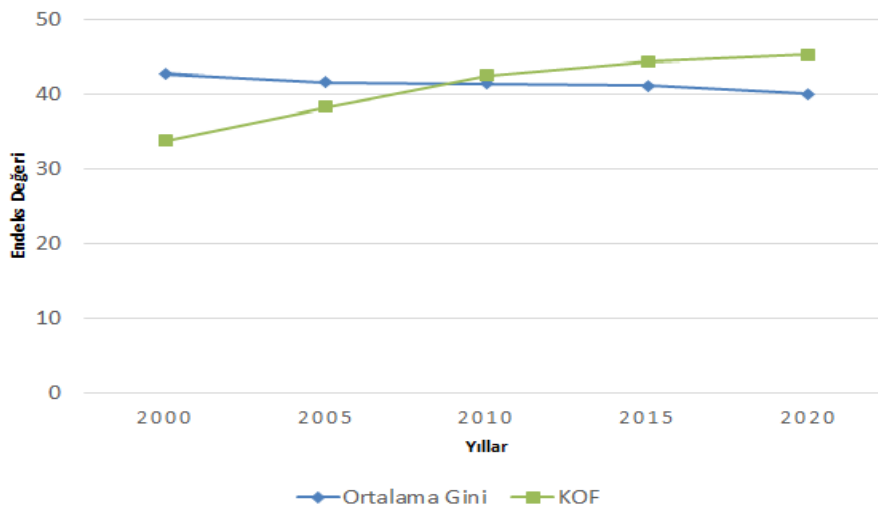
4.1.1. Düşük Gelir Grubundaki Ülkeler

Düşük gelirli ülkeler, az gelişmiş ekonomileri ve düşük yaşam kaliteleriyle öne çıkmaktadır. Bu ülkelerde düşük yaşam beklentisi, yüksek bebek ölüm oranları, yetersiz eğitim ve sağlık hizmetleri, zayıf altyapı ve olumsuz çevre koşulları gibi sorunlar yaygındır (Akinyemi vd., 2019, s. 34).

Grafik 1’de düşük gelir grubundaki ülkelerin Gini katsayısı ve KOF küreselleşme endeksi ortalama değerlerine yer verilmiştir.

Grafik 1’de yer alan veriler, düşük gelir grubundaki ülkelerin küreselleşme düzeylerinin artış gösterdiğini, ancak bu düzeylerin hala düşük seviyelerde kaldığını ortaya koymaktadır. 2000 yılında yaklaşık 34 olan düşük gelirli ülkelerin KOF küreselleşme endeks değeri, sürekli bir artış göstererek 2020 yılında yaklaşık 45 seviyelerine ulaşmıştır. Gelir dağılımı adaleti açısından düşük gelirli ülkeler incelendiğinde, bu ülkelerde belirgin bir gelir dağılımı adaletsizliğinin mevcut olduğu gözlemlenmektedir. Düşük gelirli ülkelerde ortalama Gini katsayısı son yıllarda azalma eğilimi gösterse de, yüksek gelir eşitsizliği hâlâ devam etmektedir. İncelenen dönemde, düşük gelir grubundaki ülkelerin ortalama KOF küreselleşme endeksi ve Gini katsayısı değerleri dikkate alındığında, küreselleşme düzeyindeki artışla paralel olarak gelir dağılımı adaletinde de bir iyileşme yaşandığı görülmektedir.

Grafik 1. Düşük Gelir Grubunda Yer Alan Ülkelerin Eşitsizlik Verileri

4.1.2. Gelir Grubundaki Ülkeler

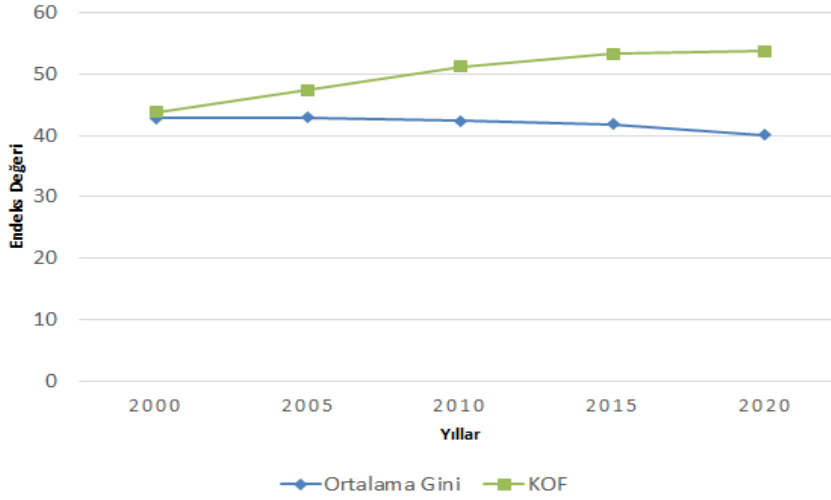
Alt Orta

Yoksulluk ile zenginlik sınırı arasında yer almakla birlikte, alt orta gelir grubundaki

ülkeler düşük gelir grubuna daha yakındırlar. Ekonomik dalgalanmalardan sıklıkla etkilenen bu ülkeler, temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeydedirler (Ünlü & Yıldız, 2018).

Grafik 2’de alt orta gelir grubuna ait ortalama Gini katsayısı ve KOF küreselleşme endeksi değerlerinin yıllara göre değişimi sunulmuştur.

Grafik 2. Alt Orta Gelir Grubundaki Ülkelerin Eşitsizlik Verileri

Grafik 2’de gösterildiği üzere, alt orta gelir grubundaki ülkelerin küreselleşme düzeyleri artış eğilimi göstermekte, ancak genel olarak düşük seviyelerde seyretmektedir. 2000 yılında yaklaşık 44 olan bu gelir grubundaki ülkelerin KOF Küreselleşme Endeksi değeri, sürekli bir yükseliş göstererek 2020 yılında yaklaşık 54 seviyesine ulaşmıştır. Gelir dağılımı adaleti açısından değerlendirildiğinde, alt orta gelirli ülkelerde gelir dağılımının adaletsiz olduğu görülmektedir. Düşük gelir grubundaki ülkelerle benzer şekilde, alt orta gelir grubundaki ülkelerde de ortalama Gini katsayısı son dönemde azalma eğilimi göstermiş olsa da, gelir adaletsizliği önemli ölçüde devam etmektedir. İncelenen dönemde, alt orta gelir grubundaki ülkelerin ortalama KOF Küreselleşme Endeksi ve Gini katsayısı değerleri dikkate alındığında, küreselleşme düzeyindeki artışa paralel olarak gelir dağılımı adaletinde de iyileşme gözlemlenmektedir.

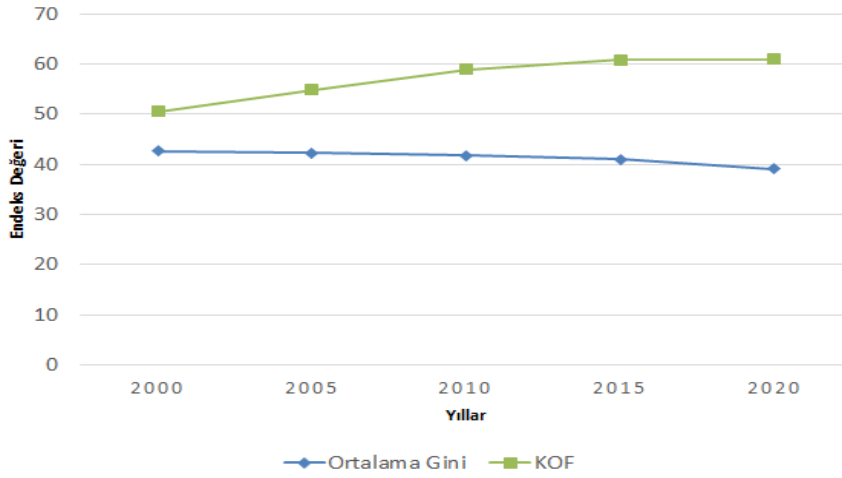
4.1.3. Üst Orta Gelir Grubundaki Ülkeler

Üst orta gelir grubu, orta gelir seviyesinin üzerinde ancak yüksek gelir seviyesine ulaşmamış bir ekonomik düzeyi temsil etmektedir. Bu grup, temel ihtiyaçlarını karşılamamanın ötesine geçerek daha yüksek yaşam standartlarına ve ekonomik güce sahip bireylerden oluşmaktadır. Genellikle daha kaliteli eğitim, sağlık hizmetleri, altyapı ve ulaşım gibi olanaklara erişim imkânına sahiptir. Ancak bu tanım ve sınıflandırma, ülkelerin iç dinamiklerine, gelir dağılımına ve ekonomik yapısına bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir (Bozkurt vd., 2016, s. 380).

Grafik 3’de üst orta gelir grubundaki ülkelerin Gini katsayısı ve KOF küreselleşme

endeksi ortalama değerleri sunulmuştur.

Grafik 3. Üst Orta Gelir Grubundaki Ülkelerin Eşitsizlik Verileri

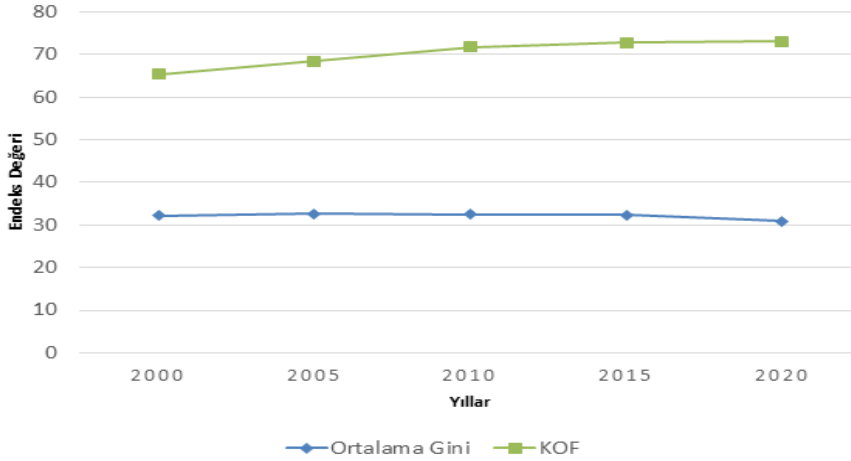

Grafik 3'te gösterildiği üzere, üst orta gelir grubundaki ülkelerin küreselleşme düzeyleri artış eğilimi göstermekte olup, genel ortalamanın üzerinde bir seviyede bulunmaktadır. 2000 yılında yaklaşık 51 olan bu ülkelerin KOF Küreselleşme Endeksi değeri, sürekli bir yükseliş göstererek 2020 yılında yaklaşık 61 seviyesine ulaşmıştır. Gelir dağılımı adaleti açısından değerlendirildiğinde, üst orta gelirli ülkelerde gelir dağılımının adaletsiz olduğu gözlemlenmektedir. Ortalama Gini katsayısı son dönemde azalma eğilimi gösterse de, bu ülkelerde gelir adaletsizliği varlığını sürdürmektedir. İncelenen dönemde, üst orta gelir grubundaki ülkelerin ortalama KOF Küreselleşme Endeksi ve Gini katsayısı değerleri dikkate alındığında, küreselleşme düzeyindeki artışın gelir dağılımı adaletinde de iyileşmeye katkı sağladığı görülmektedir.

4.1.4. Yüksek Gelir Grubundaki Ülkeler

Yüksek gelir grubundaki ülkeler, yüksek yaşam kalitesi ve gelişmiş bir ekonomiye sahiptirler. Bu ülkelerin çoğunda gelişmiş altyapı, modern sağlık sistemleri ve nitelikli eğitim bulunmaktadır.

Grafik 4'te yüksek gelir grubundaki ülkelerin Gini katsayısı ve KOF küreselleşme endeksi ortalama değerleri sunulmuştur. Grafik 4'te gösterildiği üzere, yüksek gelir grubundaki ülkelerin küreselleşme düzeyi artış eğilimi diğer gelir gruplarına kıyasla daha yavaş seyretmekle birlikte, genel olarak oldukça yüksek seviyelerde bulunmaktadır. 2000 yılında yaklaşık 65 olan bu ülkelerin KOF Küreselleşme Endeksi değeri, istikrarlı bir artış göstererek 2020 yılında yaklaşık 73 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 4. Yüksek Gelir Grubundaki Ülkelerin Eşitsizlik Verileri

Gelir dağılımı adaleti açısından değerlendirildiğinde, yüksek gelir grubundaki ülkelerin diğer gelir gruplarına kıyasla daha adil bir gelir dağılımına sahip olduğu gözlemlenmektedir. İncelenen dönemde, yüksek gelir grubundaki ülkelerin ortalama KOF Küreselleşme Endeksi ve Gini katsayısı değerleri dikkate alındığında, küreselleşme düzeyindeki artışın gelir dağılımı adaletinde de iyileşmeye katkı sağladığı görülmektedir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Küreselleşme, dünya genelinde ekonomik, sosyal, siyasi, çevresel ve teknolojik boyutlarıyla hayatın pek çok alanını etkileyen karmaşık bir süreçtir. Özellikle ekonomik boyutu, gelir dağılımı üzerindeki etkileri açısından tartışmalara yol açmaktadır. Küreselleşme karşıtları, bu sürecin ülkeler arasındaki ekonomik eşitsizlikleri derinleştirdiğini savunurken, küreselleşme savunucuları küreselleşmenin gelir dağılımındaki adaletsizliği azaltabileceğini ileri sürmektedir.

Gelir dağılımı, toplumların ekonomik adalet ve refah düzeyini anlamada temel bir ölçüt olup, birçok faktörden etkilenmektedir. Ekonomik büyüme, işsizlik oranları, eğitim düzeyi, teknolojik gelişmeler ve vergi politikaları gibi unsurlar gelir dağılımını şekillendiren temel dinamiklerdir. Küreselleşme de bu dinamikler arasında yer almakta ve gelir dağılımı üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Küreselleşme süreciyle birlikte uluslararası ticaret ve yatırımlar artmakta, ancak bu durum, gelir fırsatlarını artırmanın yanı sıra adaletsizlikleri de tetikleyebilmektedir. Özellikle düşük gelirli ülkeler, küresel ekonomik entegrasyonun getirdiği fırsatlardan yeterince faydalanamazken, yüksek gelirli ülkeler teknolojik üstünlükleri ve güçlü kurumsal yapıları sayesinde avantajlı bir konum elde etmektedir. Düşük gelirli ülkelerdeki ekonomik ve kurumsal zayıflıklar, küreselleşmenin olumsuz etkilerini daha belirgin hale getirebilmektedir. Gelir dağılımındaki adaletsizlik, ticaretin serbestleşmesi, doğrudan yabancı sermaye akışları, istihdam koşulları ve teknolojik gelişmeler gibi faktörlerden etkilenmekte ve bu etkiler ülkelerin kalkınma düzeyine göre farklılık

göstermektedir.

Küreselleşmenin teknolojik değişim üzerindeki etkisi, işgücü piyasasında önemli dönüşümlere yol açmaktadır. Özellikle otomasyon ve verimlilik artışı, düşük vasıflı işçilerin iş kaybına uğramasına neden olabilmektedir. Bu durum, gelir dağılımında daha fazla eşitsizliğe yol açmaktadır. Ayrıca, uluslararası göç ve işgücü hareketliliği de gelir dağılımını etkileyen diğer faktörler arasında yer almaktadır. Düşük gelirli ülkelere yüksek gelirli ülkelere yönelen göçler, gelişmekte olan ülkelerde uzman işgücü eksikliği yaratırken, gelişmiş ülkelerde işgücü arzını artırmaktadır.

2000-2020 döneminde yapılan analizler, küreselleşmenin ekonomik büyümeyi teşvik ettiğini ancak gelir dağılımı üzerindeki etkilerinin ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. WB tarafından gelir gruplarına göre yapılan sınıflandırmalarda, küreselleşme düzeyi arttıkça ortalama Gini katsayısının azaldığı gözlemlenmiştir. Ancak bu azalma, gelir adaletsizliğini tamamen ortadan kaldırmamış, aksine her gelir grubunda farklı sonuçlara yol açmıştır. Düşük ve orta gelirli ülkelerdeki bazı politika önlemleri, gelir dağılımı adaletsizliğini azaltmada etkili olabilmektedir.

Son yıllarda yapılan ampirik çalışmalar, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerinin ülke gruplarına ve küreselleşmenin boyutlarına göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Örneğin, Tabash ve arkadaşları (2024), 18 gelişmekte olan ülkede 1991–2021 dönemini kapsayan çalışmalarında, ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkilerinin olduğunu belirlemişlerdir. Benzer şekilde, İbrahim (2022), 66 gelişmekte olan ülkede yaptığı araştırmada, ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltırken, politik küreselleşmenin belirgin bir etkisinin olmadığını saptamıştır. Bu çalışmanın bulguları da, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerinin ülkelerin gelir gruplarına göre farklılaştığını ve özellikle yüksek gelirli ülkelerde daha olumlu sonuçlar doğurduğunu göstermektedir. Bu açıdan, elde edilen bulgular mevcut literatürle uyumlu olmakla birlikte, ülke grupları bazında karşılaştırmalı bir analiz sunması bakımından literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır.

Gelir grupları arasında küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerinde gözlenen farklılıklar, yalnızca küreselleşme düzeyine değil; ülkelerin kurumsal altyapısı, sosyal güvenlik sistemleri, eğitim ve teknolojiye erişim gibi içsel dinamiklerine de bağlıdır. Yüksek gelirli ülkeler bu alanlarda daha gelişmiş bir yapıya sahip oldukları için küreselleşmenin olumlu etkilerinden daha fazla faydalanabilmektedir. Bu nedenle, küreselleşmenin etkilerini değerlendirirken, ülkelerin yapısal özelliklerini dikkate alan bütüncül bir analiz yaklaşımı önem arz etmektedir.

Gelir dağılımındaki adaletsizliği azaltmaya yönelik politikalar, sosyal güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi, eğitim ve mesleki beceri geliştirme fırsatlarının artırılması, asgari ücretin yükseltilmesi ve adil vergi politikalarının uygulanması gibi unsurları içermektedir. Ayrıca, uluslararası düzeyde işbirliği ve yardımlaşma da gelir dağılımı adaletsizliğini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Birleşmiş Milletler'in

sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda uyguladığı politikalar, bu konuda yol gösterici niteliktedir. Eğitim ve beceri geliştirme programları, yoksulluğun azaltılması, kadınların işgücüne katılımının artırılması ve sosyal güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi gibi önlemler, gelir dağılımı adaletsizliğini azaltmaya yönelik küresel politikalar arasında yer almaktadır.

Sonuç olarak, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkileri hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle değerlendirilmektedir. Bu sürecin nimetlerinden tüm ülkelerin eşit düzeyde yararlanabilmesi için, küreselleşmenin olumsuz etkilerini en aza indirecek ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerin ekonomik kalkınmalarını teşvik edecek uygulamaların önemi büyüktür. Adil ve sürdürülebilir bir kalkınma için ulusal ve uluslararası düzeyde alınacak önlemler, küreselleşmenin getirdiği fırsatlardan daha geniş bir kesimin faydalanmasını sağlayacaktır.

Teşekkür

Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir dış destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmanın yazarları/yazarı olarak herhangi bir çıkar çatışma beyanımız bulunmamaktadır.

Etik Onay

Bu çalışmada etik onay alınmasını gerektiren bir durum söz konusu olmamıştır.

Finansman

Bu çalışma için herhangi bir finansman desteği sağlanmamıştır.

ORCID

^a Sevilay Kalyoncu, <http://orcid.org/0009-0007-9935-9046>

KAYNAKÇA

- Akinyemi, A., Magareth, L., & Oluwafemi, E. (2019). Poverty And Inequality In Nigeria: Implications For Inclusive Growth. *Nile Journal of Business and Economics*, 4(9), 30-51.
- Akgül Yılmaz, G. (2006). *Kayıt Dışı Ekonomi ve Çözüm Yolları*. İstanbul: Mart Matbaacılık.
- Algan, N., İşcan, E., & Serin Oktay, D. (2019). *The Effect of Technology Spillovers on Income Distribution: An Application on OECD Countries* Teknolojik Yayılımının Gelir Dağılımı Üzerine Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. International Conference On Eurasian Economies 2015, 179-185.
- Alimi, O., C. Maré, D., & Poot, J. (2018). *International Migration And The Distribution Of Income In New Zealand Metropolitan And Non-Metropolitan Areas*. IZA Institute Of Labor Economics, 1-74.

- Altay, A. (2007). Küreselleşen Yoksulluk Olgusunun Önlenmesinde Mikrofinansman Yaklaşımı. *Finans, Politik & Ekonomik Yorumlar*, 44(510), 57-67.
- Altınar, A., Bozkurt, E., & Toktaş, Y. (2018). Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme: Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Uygulama. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 55(639), 117-161
- Altuntaş, E. (2023). Dış Ticaret Açığının İtici Gücü, İthal Girdi Bağımlılığı: Girdi-Çıktı Analizi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(1), 165-193.
- Aydın, M. (2013). *Türkiye’de Vergileme ve İşsizlik*. İstanbul: IJOPEC Yayınları.
- Aytekin, İ. (2013). Küreselleşme ve Ekonomik Küreselleşme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 123-132.
- Bayar, F. (2008). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslar Arası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32, 25-34.
- Baygöl, S. (2020). Küreselleşme ve Teknoloji Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi (IJHE)*, 6(13), 395-411.
- Bellü, L.G. & Liberati, P. (2005). *EASYPol, Charting Income Inequality, The Lorenz Curve* FAO.
- Blau, F. & Kahn, L. (2015). *Immigration and the Distribution of Incomes*. In *Handbook Of The Economics Of International Migration*, (1), 793-843.
- Boratav, K. (1980). *100 Soruda Gelir Dağılımı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Bozkurt, V. (2000). *Küreselleşme kavram, gelişim ve yaklaşımlar*. Küreselleşmenin İnsani Yüzü. 1.Baskı (s. 17-33) içinde. Bursa: Alfa Yayınları.
- Bozkurt, E., Sevinç, H. & Çakmak, E. (2016). Orta Gelir Tuzağı: Üst Orta Gelirli Ülkeler Üzerine Panel Veri Analizi. *Ege Akademik Bakış*, 16(2), 379-394.
- Campano, F. & Salvatore, D. (2006). *Income Distribution*. Oxford University Press.
- Chang, X., An, T., Tam, P. S., & Gu, X. (2020). National Savings Rate And Sectoral Income Distribution: An Empirical Look At China. *China Economic Review*, 61, 101263. <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2019.01.002>
- Çakmak, M. D. (2023). Uluslararası Ticaret Üzerindeki Kısıtlamalar ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 16(94), 339-346. <https://doi.org/10.29228/JASSS.68044>
- Çelik, M. Y. (2009). *Küreselleşme Sürecinde Seçilmiş Ülkelerin Kalkınma Kriterlerindeki Değişimin Analizi*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çukurçayır, M.A. (Ed.) (2003). *Klasik Yönetim Anlayışından Stratejik Yönetime: Strateji Geliştirmede Swot Analizi, Küresel Sistemde Siyaset-Yönetim-Ekonomi*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Danışoğlu, A. Ç. (2004). Küreselleşmenin Gelir Eşitsizliği Ve Yoksulluk Üzerindeki Etkileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(5), 215-239.
- Darıcı, B. (2007). Yerel Kalkınma’da Küresel Yaklaşımlar ve Türkiye’nin Konumu. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (3), 215-221.
- Demir, G. (2001). *Küreselleşme Üzerine*. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 56(01), 73-104.
- Derviş, K. (2007). Küreselleşme, Büyüme ve Gelir Dağılımı. *Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 27, 1-9.
- Dilek, S. (2016). Enformasyon ve Bilgiye Dayalı Yeni Ekonomi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 87-91.

- Dinler, Z. (2010). *İktisada Giriş*. (16. Baskı). Bursa: Ekin Yayınları.
- Dreher, A. (2003). *Does Globalization Affect Growth*. University of Mannheim Working Paper, 1-33.
- Dreher, A. (2006). Does Globalization Affect Growth? Empirical Evidence From A New Index. *Applied Economics*, 38(10), 1091-1110. <https://doi.org/10.1080/00036840500392078>
- Duman, M. Z. (2011). Neo-Liberal Küreselleşmenin Zaferi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 666-700.
- Ekinci, İ. (2019). *Küreselleşme, Ülkeler Arası Gelir Dağılımı Eşitsizliği ve KOF Küreselleşme Endeksi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ergun, T. (2013). *Makroekonomiye Giriş*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Goldin, I. & Reinert, K. (2007). *Globalization for Development: Trade, Finance, Aid, Migration, and Policy*. World Bank Publications.
- Göngen, M. A. (2013). Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu Küreselleşmeyi Yöneten Üç Ana Kurum: IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (29), 117-134.
- Graff, G., Holst, D.R. & Zilberman, David. (2005). *Biotechnology And Poverty Reduction In Developing Countries*. WIDER Research Paper (No. 2005/27).
- Hayaloğlu, P., Kalaycı, C., & Artan, S. (2015). Küreselleşme Farklı Gelir Grubundaki Ülkelerde Ekonomik Büyümeyi Nasıl Etkilemektedir. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 119-152.
- Hyman, D. N. (2014). *Public Finance: A Contemporary Application Of Theory To Policy* (11th Edition). Cengage Learning.
- İbrahim, C. (2022). Globalization and income inequality in developing countries: a GMM approach. *SN Business & Economics*, 2(8), 1-14. <https://doi.org/10.1007/s43546-022-00280-9>
- Jestl, S. & List, E. (2022). Inequality, Redistribution, and The Financial Crisis: Evidence From Distributional National Accounts For Austria. *Review of Income and Wealth*, 1-33. <https://doi.org/10.1111/roiw.12589>
- Kalkay, D. (2020). Küreselleşmenin Gelir Dağılımında Yarattığı Eşitsizlik ve Çalışan Yoksullara Yansıması. *Toplumsal Politika Dergisi*, 1(2), 155-166.
- Karaaslan, A., & Tuncer, G. (1994). Uluslararası Rekabet Gücünün Artırılmasında Temel Devlet Politikaları. *Management Decision*, 32(2), 49.
- Kargı, V. & Yaygır, A. (2017). Küreselleşme ve Gümrük Vergisi. *Legal Mali Hukuk Dergisi*, 13(151), 1651-1672.
- Kaya, V., Çelik, A. K., & Kutlu, M. (2020). Personal Income Distribution In Turkey: A Generalized Ordered Logit Analysis. *Economic Journal of Emerging Markets*, 138-150. <https://doi.org/10.20885/ejem.vol12.iss2.art2>
- Kazgan, G. (2009). *Küreselleşme ve Ulus-Devlet Yeni Ekonomik Düzen* (7.Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kıldış, Y. (2000). Kayıt Dışı Ekonominin Ulusal-Uluslararası Boyutu ve Çözüm Önerileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-10.
- Kısacık, K. (2019). 1980 Sonrası Dünya Ekonomisinde Küreselleşme Eğilimleri ve Yoksullaşma. (Yüksek

- Lisans Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 219-230.
- Klein, M. Aaron, C. & Hadjimichael, B. (2001). Foreign Direct Investment And Poverty Reduction. World Bank Publications (Vol. 2613). <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/fa0f77f9-61ec-5b75-83f6-0eb8101ee204> (12.11.2024)
- Martens, P. & Zywiez, D. (2006). Rethinking Globalization: A Modified Globalization Index. *Journal of International Development*, 18(3), 331-350. <https://doi.org/10.1002/jid.1223>
- Memiş, H. (2014). Küreselleşme Ve Yoksulluk İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.
- Michael, B. (2003). Theorising the Politics of Globalisation: A Critique of Held et al.'s "Transformationalism". *Journal of Economic & Social Research*, 5(1).
- Orhan, S. & Savuk, F. (2014). Emek-Teknoloji-İşsizlik İlişkisi. *ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi*, 2(2), 9-24.
- Parasız, İ. (2000). *İktisada Giriş: Prensipler ve Politikalar* (6.Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Piketty, T. (2014), *Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital*, (H. Koçak, Çev). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Pillai, A. (2011). Impact Of Political Regime And Economic Openness On Income İnequality: A Tale Of Low-İncome And OECD Countries. *IUP Journal of Financial Economics*, 9(4), 60-75.
- Potrafke, N. (2014). *The Evidence on Globalization*. CESifo Working Paper No: 4708, (2), 1-40.
- Seyidoğlu, H. (2003). Uluslararası Mali Krizler, IMF Politikaları, Az Gelişmiş Ülkeler, Türkiye Ve Dönüşüm Ekonomileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(2), 141-156.
- Söyleyenoğlu, M. (2019). *Ekonomik Konjonktürün Ekonomi Haberciliği Üzerindeki Rolü: Ulusal Gazetelere Yönelik Bir İnceleme* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Stager, M. B. (2006). *Küreselleşme*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Stolper, W. & Samuelson P. A. (1974). *Protection and Real Wages*. J. Bhagwati (Ed.), International Trade, England: Penguin Education (245-268).
- Stiglitz, J. E (2018). *Küreselleşme: Büyük Hayal Kırıklığı*, (A. Taşçıoğlu ve D. Vural, Çev) (1.Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Supriyadi, E. & Kausar, D. R. K. (2016). Impact Of İnflation And Exchange Rate Rupiah Toward Poverty And Unemployment İn Indonesia (Case Study: Small İndustry İn The Tourist Area Of Lombok). *Journal of Educational Science and Technology*, 2(3), 204-212.
- Şenkal, A. (2005). *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Şenses, F. (2004). *Neoliberal Küreselleşme Kalkınma İçin Bir Fırsat mı, Engel mi?*. Kalkınma ve Küreselleşme, 1, 13-54.
- Tabash, M., Gouda, Y., Hamadi, A., & Drachal, K. (2024). Globalization and Income İnequality in Developing Economies: A Comprehensive Analysis. *Economies*, 12(1), 23.
- Taner, O. (2004). *Dünyada ve Türkiye'de Küreselleşme ve Yoksulluk Süreci*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

- Tanzi, V. (1998). *Fundamental Determinants of Inequality and the Role of Government*. IMF Working Paper. (178), 5-15.
- Taylor, T. (2002). *The Truth About Globalization. The Public Interest*, (147), 24-44.
- Tisdell, C. & Svizzero, S. (2004). Globalization, Social Welfare, Public Policy And Labor Inequalities. *The Singapore Economic Review*, 49(02), 233-253. <https://doi.org/10.1142/S0217590804000901>
- UN. (2022). For A Livable Climate:Net-Zero Commitments Must Be Backed By Credible Action. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/climatechange/net-zero-coalition> (19.08.2024)
- Unay, C. (2001). *Ekonomik Konjontür* (6.Baskı). Bursa: Ekin Kitabevi.
- UNCTAD (2020). World Investment Report 2020. United Nations Conference on Trade and Development. https://unctad.org/system/files/official-document/wir2020_en.pdf (4.09.2024)
- Ünlü, F. & Yıldız, R. (2018). Orta Gelir Tuzağının Belirleyicileri: Diskriminant Analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), 45-64.
- WB. (2002). Globalization, Growth, and Poverty: A World Bank Policy Research Report. A Copublication of the World Bank and Oxford University Pres. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/954071468778196576/pdf/multi0page.pdf> (16.10.2024)
- WB. (2024). World Bank Country and Lending Groups. Erişim adresi: <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups> (4.09.2024)
- Yalçinkaya, M. H., Çilbant, C. & Yalçinkaya, N. (2015). Küreselleşme İle Yeniden Şekillenen Ulus-Devlet Anlayışı. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (8), 1-26.
- Yanar, R., & Şahbaz, A. (2013). Gelişmekte Olan Ülkelerde Küreselleşmenin Yoksulluk Ve Gelir Eşitsizliği Üzerindeki Etkileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(3), 55-74.
- Yeşil, S. (2010). Küreselleşme Ve İşletmelerin Küreselleşme Süreçleri: Karşılaşılan Fırsatlar Ve Tehditler. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22-72.
- Yüksel Arabacı, R. (2019). *Gelir dağılımı ve Yoksulluk*. A. Tokol ve Y. Alper (Ed.), Sosyal Politika, 10.Baskı içinde (175-180). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Zembylas, M. & Vrasidas, C. (2005). Globalization, Information and Communication Technologies, And the Prospect of A 'Global Village': Promises of Inclusion or Electronic Colonization? *Journal of Curriculum Studies*, 37(1), 65-83. <https://doi.org/10.1080/0022027032000190687>